

Plejefamiliernes oplevelse af Familieplejen Københavns støtte i Coronaperioden

Evaluering oktober 2020

Indhold

Indledning	3
Hovedkonklusioner	3
Resultater	4
Oplevelse af at være plejefamilie i Coronaperioden	4
Hvad har fungeret godt?	4
Hvad har fungeret dårligt?	5
Barnets trivsel.....	5
Positive ændringer i barnets trivsel	6
Negative ændringer i barnets trivsel	6
Oplevelsen af Familieplejen Københavns støtte.....	6
Hvad har plejefamilierne været glade for?	7
Hvad har plejefamilierne savnet?	8
Andre kommentarer til understøttelsen.....	8
Ønsker til en fremtidig nedlukning.....	8
Om undersøgelsen	9
Dataindsamlingen	9
Respondenterne.....	9

Indledning

Dette er evaluering af, hvordan Københavns Kommunes plejefamilier har oplevet den støtte, de har fået af Familieplejen København i Coronaperioden.

Store dele af Danmark var lukket ned i perioden 13. marts til 8. maj. Familieplejen København har under hele Coronaepidemien fortsat understøttelsen af Københavns Kommunes pleje- og aflastningsfamilier, men under ændrede vilkår. Der var i perioden 13. marts til 8. maj færre fysiske besøg hos plejefamilierne end der plejer, men i stedet har der været mere telefon- og videokontakt og information via breve og hjemmeside.

Nedlukningen og de fortsatte Corona-restriktioner har grebet ind i plejefamiliernes hverdag. Formålet med denne evaluering har været at undersøge, hvordan Københavns Kommunes plejefamilier har oplevet hverdagen som pleje- og aflastningsfamilie i perioden, og hvordan de har oplevet støtten fra Familieplejen København. Desuden har formålet været at involvere plejefamilierne i, hvilken understøttelse de ønsker fra Familieplejen København ved en eventuel fremtidig nedlukning.

Evalueringen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt alle plejefamilier, der havde pleje- eller aflastningsbørn fra Københavns Kommune under Corona-nedlukningen 13. marts til 8. maj 2020.

Svarprocenten var 53%.

Hovedkonklusioner

Evalueringen viser, at:

- Døgnplejefamilierne har i højere grad end aflastningsfamilierne oplevet positive forandringer under Coronaperioden end aflastningsfamilierne har. Blandt døgnplejefamilierne oplever ca. 40%, at det har været sværere, ca. 40% oplever, at det ikke har været anderledes og ca. 20% oplever, at det har været nemmere. Næsten ingen af aflastningsfamilierne oplever, at det har været nemmere.
- Plejefamilierne har oplevet større ændringer i døgnplejebørnenes trivsel, og en større del af døgnplejebørnenes trivsel er blevet bedre. Af døgnplejebørnene er det ca. 40% der ifølge deres plejefamilier har en bedre trivsel end før Corona, 33% har samme trivsel og ca. 25% har en dårligere trivsel. Blandt aflastningsbørnene er det ca. 10% der har en bedre trivsel, 50% der har den samme trivsel, og 40% der har en dårligere trivsel.
- Langt størstedelen af plejefamilierne har ikke oplevet, at de har haft mere brug for hjælp og støtte til plejeopgaven, end de plejer. Kun omkring 15% har oplevet mere behov for støtte, ca. 80% har oplevet et uændret behov for støtte.
- Halvdelen oplever, at de i høj grad har fået den hjælp og støtte de har behov for, mens næsten en tredjedel ikke oplever, at de har haft brug for hjælp og støtte. Disse to grupper må anses for at være tilfredse med den hjælp og støtte de får. Fokus må derfor ligge på de omkring 20%, som ikke har oplevet en tilstrækkelig hjælp og støtte. Det er særligt døgnplejefamilierne, der befinder sig i denne gruppe.
- Plejefamilierne har været glade for at blive kontaktet af deres familieplejekonsulent i ugerne efter Coronanedlukningen. Mange har oplevet det som omsorgsfuldt og givet udtryk for, at det fik dem til at føle sig set og anerkendt i deres arbejde.
- Den typiske udfordring, som går igen, er en oplevelse af, at Københavns Kommune var sen til at melde klare retningslinjer ud om samvær med biologiske forældre og, at retningslinjerne i de

forskellige kommuner var forskellige. Dette er ikke en del af familieplejens arbejde, men farver nogle plejefamiliers syn på kontakten med familieplejen i perioden.

- Ved en fremtidig nedlukning ønsker tre ud af fire familier at blive kontaktet pr. telefon af Familieplejen København. Interessen for video-’besøg’ er derimod lille.

Resultater

Oplevelse af at være plejefamilie i Coronaperioden

Evalueringen viser, at døgnplejefamilierne i højere grad har oplevet positive forandringer under Coronaperioden end aflastningsfamilierne har. Blandt døgnplejefamilierne oplever ca. 40%, at det har været sværere, ca. 40% oplever, at det ikke har været anderledes og ca. 20% oplever, at det har været nemmere. Næsten ingen af aflastningsfamilierne oplever, at det har været nemmere. Til gengæld oplever mere end halvdelen, at det ikke har været anderledes og lidt mindre end 40% oplever, at det har været sværere.

Har du samlet set oplevet, at det var nemmere eller sværere at være pleje-/aflastningsfamilie i Coronaperioden?

	Døgnplejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Meget nemmere	7	5%	2	3%	9	4%
Lidt nemmere	22	14%	1	2%	23	11%
Lige så svært/nemt som det plejer	58	38%	32	52%	90	42%
Lidt sværere	43	28%	17	27%	60	28%
Meget sværere	22	14%	7	11%	29	14%
Jeg er først startet som aflastnings-/plejefamilie i Coronaperioden	0	0%	3	5%	3	1%
I alt	152	100%	62	100%	214	100%

Hvad har fungeret godt?

På spørgsmålet om, hvad der har fungeret godt i plejefamilien i Coronaperioden svarer **døgnplejefamilierne** typisk:

- Der har været mere struktur og ro i hverdagen – der har været færre aktiviteter, mindre pres fra skolearbejde og mindre samvær med biologiske forældre til at forstyrre
- Plejeforældrene er kommet tættere på barnet og har haft en oplevelse af at rykke med den pædagogiske indsats med barnet
- Hele eller det meste af familien har været hjemme og er kommet tættere på hinanden
- De har oplevet at kunne komme i kontakt med deres familieplejekonsulent ved behov, og møder har været mere effektive

Aflastningsfamilierne lægger vægt på ting som:

- Kreativitet i forhold til at lave aflastningsaktiviteter udendørs: ture til vandet med fiskenet, skovture, snobrød over bål mm.
- Nogle har fået et bedre samarbejde med den biologiske familie, har haft mere kontakt og spredt aflastningsdøgn ud på hele måneden for at hjælpe familien
- Nogle har oplevet, at aflastningsbarnet var mere roligt, fordi den biologiske familie satte tempoet ned og var mere hjemme i hverdagen.

Hvad har fungeret dårligt?

På spørgsmålet om, hvad der har fungeret dårligt i plejefamilien i Coronaperioden svarer **døgnplejefamilierne** typisk:

- At det at børnene var hjemme fra skole og daginstitutioner betød, at plejeforældrene var på uden pauser. De peger både på, at det var hårdt at skulle agere lærere for børn, der til dagligt modtager specialundervisning, at skulle underholde børnene hele dagen, og at det har været svært at finde tid til at lade de mentale batterier op og pleje parforholdet mellem plejeforældrene.
- Plejebørn, der blev urolige over de ændrede rutiner i hverdagen og ensomme pga. den begrænsede sociale kontakt med legekammerater/venner og fritidsaktiviteter
- Nogle har oplevet, at den biologiske familie ikke havde samme høje standarder for forebyggelse af Coronasmitte, hvilket har skabt utryghed i forbindelse med samvær. Det nævnes, at forskellige myndigheder og forskellige kommuner er kommet med forskellige udmeldinger om samværsregler (og på forskellige tidspunkter under nedlukningen).

Aflastningsfamilierne lægger vægt på ting som:

- Det har været svært at finde på aktiviteter, der kunne stimulere børnene – særligt de større børn
- At information om at aflastning skulle gennemføres var for sparsom og kom for sent. Aflastningsfamilier nævner både bekymring for selv at blive smittet, fordi de ikke kender den biologiske families tilgang til begrænsning af smitte, men også bekymring for at give smitte videre til biologiske forældre i risikogruppen.
- At opleve, at den biologiske familie fungerede dårligere end normalt under nedlukningen, at børnene blev mere mærket af det og, at der var omfattende og omskiftelig nødpasning. Alt i alt har det gjort det svært for nogle aflastningsforældre at levere barnet tilbage fra aflastning – og nogle fortæller, at de har haft børnene mere end normalt uden at få betaling for det.

Barnets trivsel

Plejefamiliernes oplevelse af, hvordan det har været at være plejefamilie i Coronaperioden afspejler sig også i, hvordan de opfatter børnenes trivsel under Corona-nedlukningen sammenlignet med perioden før Corona. Over 60% af alle pleje- og aflastningsbørn har ifølge deres plejefamilier oplevet ændring i deres trivsel.

Generelt rapporterer plejefamilierne om større ændringer i døgnplejebørnenes trivsel, og en større del af døgnplejebørnenes trivsel er blevet bedre. Af døgnplejebørnene er det ca. 40%, der ifølge deres plejefamilier har en bedre trivsel end før Corona, 33% har samme trivsel og ca. 25% har en dårligere trivsel. Blandt aflastningsbørnene er det ca. 50%, der har den samme trivsel, 10% der har en bedre trivsel, og 40% der har en dårligere trivsel.

Var barnets trivsel anderledes under Corona-nedlukningen end i perioden før Corona? (alle børn)

	Døgnplejebørn		Aflastningsbørn		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Meget bedre	34	17%	3	3%	37	12%
Lidt bedre	49	24%	8	8%	57	19%
Samme trivsel som før Corona	68	33%	48	48%	116	38%
Lidt dårligere	42	20%	31	31%	73	24%
Meget dårligere	12	6%	10	10%	22	7%
I alt	205	100%	100	100%	305	100%

Positive ændringer i barnets trivsel

Hos **døgnplejebørnene** peger plejefamilierne på, at positive ændringer i barnets trivsel i Coronaperioden kan skyldes:

- Mere ro og struktur i hverdagen
- Hjemmeskole skabte både mere fokus, færre faglige krav og socialt pres, mere tid til lektier og mere fritid
- Mere voksenkontakt hjemme i plejefamilien
- Mindre samvær med biologiske forældre, hvor der fx er mere larm og mindre struktur end i plejefamilien

Positive ændringer i **aflastningsbørnenes** trivsel kan ifølge plejeforældrene skyldes, at:

- Aflastningsfamilier har haft et lavere aktivitetsniveau, hvilket har været positivt for nogle aflastningsbørn
- Færre krav i skolen, både fagligt og socialt
- Mere voksenkontakt

Negative ændringer i barnets trivsel

Hos **døgnplejebørnene** peger plejefamilierne på, at negative ændringer i barnets trivsel i Coronaperioden kan skyldes, at:

- Svært og utrygt at blive taget ud af den vante dagligdag med skole og fritidsaktiviteter
- Nogle børn har følt sig isoleret og ensomme uden kontakt med kammerater
- De voksnes usikkerhed omkring smitterisiko og ændringerne, der fulgte med Corona, smittede af på nogle børn. Nogle børn med angst og fx OCD er blevet meget påvirkede.

Negative ændringer i **aflastningsbørnenes** trivsel kan ifølge plejeforældrene skyldes at:

- Der har været flere konflikter i hjemmet, eller barnet har brugt mere tid hjemme og derfor været mere eksponeret for konflikterne i hjemmet
- Børn, der har været understimuleret og haft en hverdag, hvor de biologiske forældre ikke har haft overskud til at opretholde den struktur som skole og fritidsaktiviteter normalt udgør
- Børn, der har været forvirrede og utrygge over, at biologiske forældre og aflastningsfamilier ikke havde samme standarder for hygiejne, afstand mm. for at undgå smitte.

Oplevelsen af Familieplejen Københavns støtte

I ugerne efter nedlukningen bad ledelsen i Familieplejen København alle familieplejekonsulenter om at kontakte deres pleje- og aflastningsfamilier telefonisk. Ca. 90% af døgnplejefamilierne og 75% af aflastningsfamilierne husker at være blevet kontaktet.

Husker du, at du blev kontaktet af din familieplejekonsulent i ugerne efter nedlukningen den 13. marts?

	Døgnplejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja	136	89%	45	76%	181	86%
Nej	16	11%	14	24%	30	14%
I alt	152	100%	59	100%	211	100%

De, som husker, at de blev kontaktet, svarer typisk, at de var glade for kontakten og, at det medvirkede til, at de følte sig set og værdsat. Nogle svarer, at de ikke behøvede kontakten og andre, at der var meget kontakt under hele nedlukningen. Nogle svarer, at de har savnet kontakt til barnets/den unges sagsbehandler.

Langt størstedelen af plejefamilierne har ikke oplevet, at de har haft mere brug for hjælp og støtte til plejeopgaven, end de plejer. Kun omkring 15% har oplevet mere behov for støtte, ca. 80% har oplevet et uændret behov for støtte.

Har du i Coronaperioden oplevet, at du har haft behov for mere hjælp og støtte til plejeopgaven, end du plejer?

	Døgnplejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja, meget mere	4	3%	3	5%	7	3%
Ja, lidt mere	17	11%	7	12%	24	11%
Hverken mere eller mindre end jeg plejer	119	78%	48	81%	167	79%
Nej, lidt mindre	9	6%	1	2%	10	5%
Nej, meget mindre	3	2%	0	0%	3	1%
I alt	152	100%	59	100%	211	100%

Halvdelen oplever, at de i høj grad har fået den hjælp og støtte, de har behov for, mens næsten en tredjedel ikke oplever, at de har haft brug for hjælp og støtte. Disse to grupper må anses for at være tilfredse med den hjælp og støtte de får. Fokus må derfor ligge på de omkring 20%, som ikke eller kun i nogen grad har oplevet at få den hjælp og støtte, de havde behov for. Det er særligt døgnplejefamilierne, der befinder sig i denne gruppe.

Har du fået den støtte fra din familieplejekonsulent, som du har haft behov for?

	Døgnplejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja, i høj grad	67	44%	33	56%	100	47%
Ja, i nogen grad	30	20%	4	7%	34	16%
Nej, i ringe grad	5	3%	3	5%	8	4%
Nej, slet ikke	2	1%	1	2%	3	1%
Jeg har ikke haft behov for støtte	48	32%	18	31%	66	31%
I alt	152	100%	59	100%	211	100%

Hvad har plejefamilierne været glade for?

På spørgsmålet om, hvad de har været glade for i kontakten med Familieplejen København under Coronaepidemien svarer **døgnplejefamilierne**:

- Familieplejekonsulenten var nem at få fat på
- En oplevelse af omsorg og at blive set og aktivt kontaktet af familieplejekonsulenten. Nogle fremhæver en oplevelse af, at familieplejekonsulenten har været med på sidelinjen hele vejen, har tjekket løbende ind med familien og har vist forståelse for, at det var en meget anderledes situation. For nogle var det svære nedlukningen, for andre var det, da skolen startede igen. Her har det været vigtigt at opleve, at konsulenten var aktivt opsøgende på de tidspunkter, hvor der skete forskellige skift i dagligdagen.
- En oplevelse af, at Familieplejen København "kørte, som den plejede".
- At kunne få hjælp til at navigere aftaler om samvær og sætte samvær i bero.

Aflastningsfamilierne svarer:

- Familieplejekonsulenten var nem at få fat på og fulgte op
- Nogle har ikke oplevet behov for støtte, men har været glade for bevidstheden om, at de ville kunne få det, hvis de fik behov.
- En oplevelse af, at den pædagogiske supervision fortsatte, som den plejede
- Nogle aflastningsfamilier, der har haft aflastningsbarnet mere, nævner, at det har været godt at kunne afstemme forventninger i forhold til den øgede aflastningsopgave
- Skriftlig information om retningslinjer i Coronaperioden

Hvad har plejefamilierne savnet?

På spørgsmålet om hvad de har savnet i kontakten med Familieplejen København under Coronaepidemien svarer **døgnplejefamilierne**:

- Nogle oplever ikke, at der var fælles retningslinjer for samvær med biologiske forældre. Andre efterspørger indflydelse på, hvorvidt samvær med biologisk familie skulle gennemføres, selvom plejefamilien ellers holdt sig socialt isoleret.
- Nogle efterspørger ekstra supervisionssamtaler, andre siger, at kontakten var tilpas, men at hvis det havde varet længere tid, ville de have haft brug for ekstra samtaler.
- Nogle ville gerne have opretholdt de fysiske besøg.
- At blive anerkendt (både i form af mere supervision og øget vederlag) i, at plejeopgaven ændrede karakter, når der ikke var pauser for plejeforældrene i løbet af dagen, fordi børnene var hjemme hele tiden.

Aflastningsfamilierne svarer:"

- Hurtigere info om retningslinjer for aflastning og mulighed for at suspendere aflastning under nedlukningen
- At familieplejen og sagsbehandler arbejdede bedre sammen om retningslinjer og større aflastningsbehov i Coronaperioden
- Støtte til, at aflastningsfamilien ville prioritere sin egen familie i den periode

Andre kommentarer til understøttelsen

På spørgsmålet om de har andre kommentarer til oplevelsen af Familieplejen Københavns støtte under Coronaepidemien svarer **døgnplejefamilierne**:

- Ønsker støtte til, hvordan plejeforælderen passer på sig selv, sin egen familie og værner om sit parforhold under en nedlukning eller lignende psykisk pres
- Skaffe adgang til Coronatests
- Det er vigtigt at opleve, at familieplejekonsulenten er tilgængelig og opsøgende og, at familien kan vide sig sikre på, at de kan få ekstra supervisionssamtaler ved behov

Aflastningsfamilierne svarer:

- Det efterlyses, at der er fokus på at understøtte de biologiske forældre bedre for at imødekomme, at børnene får det dårligere i hjemmet, når de skal være så meget hjemme med forældre, som i forvejen mangler ressourcer til at tage sig af dem
- Det er vigtigt at opleve at kunne få fat på familieplejekonsulenten og få ekstra supervision (enten via telefon eller video) ved behov

Ønsker til en fremtidig nedlukning

Ved en eventuel fremtidig nedlukning ønsker tre ud af fire familier at blive kontaktet pr. telefon af Familieplejen København. Interessen for video-’besøg’ er derimod lille.

Hvilke ønsker har du til understøttelse fra Center for Familiepleje under en fremtidig nedlukning?

	Døgnplejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Telefonisk kontakt med familieplejekonsulent indenfor de første uger	113	74%	44	71%	157	73%
Video-’besøg’	23	15%	3	5%	26	12%
Skriftlig information	38	25%	29	47%	67	31%
Andet	18	12%	9	15%	27	13%
I alt	152	100%	62	100%	214	100%

Om undersøgelsen

Dataindsamlingen

Undersøgelsen er baseret på et spørgeskema udsendt via e-Boks til alle plejefamilier, der havde børn i aflastning eller døgnpleje 1. marts 2020 og forsat havde det på udsendelsestidspunktet. Afgrænsningen blev lavet for at sikre, at plejefamilierne havde børn allerede inden Coronanedlukningen startede 13. marts 2020, så de havde noget at sammenligne med og, at de samtidig forsat er aktive plejefamilier, så de finder det relevant at deltage og give deres bud på ønsker ved en eventuel fremtidig nedlukning.

Afgrænsningen betød, at spørgeskemaet blev sendt med individuelle links til 403 pleje- og aflastningsfamilier. I familier, hvor der er to plejeforældre blev samme link sendt til begge plejeforældre.

Dataindsamlingen fandt sted i perioden 8. til 30. september 2020. Invitationen blev sendt 8. september, 1. påmindelse 15. september og 2. påmindelse 22. september. Hver påmindelse fik deltagelsen til at stige med ca. 15 procentpoint.

I alt deltog 214 af de 403 plejefamilier, dvs. svarprocenten var 53%.

Respondenterne

Som det fremgår af tabellen nedenfor var 71% af respondenterne døgnplejefamilier, dvs. at de havde mindst et døgnplejebarn boende under Corona-nedlukningen i perioden 13. marts til 8. maj 2020, mens 29% var aflastningsfamilier, dvs. at de udelukkende havde aflastningsbørn i perioden.

Respondenter

	Døgnplejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Respondenter	152	71%	62	29%	214	100%

Af de to tabeller nedenfor fremgår hvor mange børn, familierne havde i døgnpleje og aflastning i perioden. Af døgnplejefamilierne havde 72% 1 døgnplejebarn, 22% havde 2 døgnplejebørn og 7% havde 3 døgnplejebørn. Aflastningsfamilierne havde selvsagt ingen døgnplejebørn.

Hvor mange børn fra Københavns Kommune havde du i døgngleje under Coronanedlukningen (13. marts til 8. maj)?

	Døgnglejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0	0	0%	62	100%	62	29%
1	109	72%	0	0%	109	51%
2	33	22%	0	0%	33	15%
3	10	7%	0	0%	10	5%
I alt	152	100%	62	100%	214	100%

86% af døgnglejefamilierne havde ingen aflastningsbørn, mens 12% havde 1 aflastningsbarn. 71 % af aflastningsfamilierne havde 1 aflastningsbarn og 19 pct. havde 2. Det var kun meget få familier, der havde mere end 2 aflastningsbørn. 3 aflastningsfamilier rapporterede, at de ikke havde børnene, da Coronanedlukningen startede.

Hvor mange børn fra Københavns Kommune havde du i aflastning under Coronanedlukningen (13. marts til 8. maj)?

	Døgnglejefamilie		Aflastningsfamilie		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0	131	86%	3	5%	134	63%
1	18	12%	44	71%	62	29%
2	3	2%	12	19%	15	7%
3	0	0%	3	5%	3	1%
I alt	152	100%	62	100%	214	100%

De 214 plejefamilier, der har deltaget i undersøgelsen, har i alt haft 305 pleje- og aflastningsbørn i Coronaperioden, heraf 205 døgnglejebørn og 100 aflastningsbørn. Børnene har for de fleste vedkommende været mellem 7 og 17 år gamle. 37% af døgnglejebørnene og 49% af aflastningsbørnene var 7-12 år gamle. 36% af døgnglejebørnene og 31% af aflastningsbørnene var 13-17 år gamle.

Hvor gammelt er barnet?

	Døgnglejebørn		Aflastningsbørn		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0-6 år	35	17%	16	16%	51	17%
7-12 år	76	37%	49	49%	125	41%
13-17 år	74	36%	31	31%	105	34%
18+ år	20	10%	4	4%	24	8%
I alt	205	100%	100	100%	305	100%